

UTTAN ÚR HEIMI

Bush-sigur ávirkar rentu og oljuprís

Valsigurin hjá George W. Bush fer helst at hava við sær, at oljuprísurin fer at hækka, og at tað sama fer at henda við rentuni.

Tað heldur í hvussu er búskaparfrøðingurin Peter Kurrild Klitgaard, sum er lektari á Syddansk Universitet. Hann sigur við Ritzau-tíðindastovuna, at Bush hevur lækkað skattin, samstundis sum útreiðslurnar á fíggarlóginu eru óktar nóg, og at tað hevur lagt stórt trýst á dollaran. Tað hevur eisini við sær, at vandi er fyri rentuhækkingum, og hetta fer sjálvandi eisini at ávirka viðurskiftini í Danmark, sigur lektarin.

Peter Kurrild Klitgaard sigur, at sigurin hjá Bush skapar óvissu um, hvat fer at henda í Miðeystri, og tað kann fáa oljuprísina at fara upp aftur longri upp, sigur hann.

Nader gjørdi ikki mun

Ralph Nader, sum stillaði upp sum óheft valevni á amerikanska forsetavalinum, fekk onga ávirkan á úrslitið.

Nader stillaði eisini upp fyri fyra árum síðani, og tá fekk hann stóra ávirkan á úrslitið. Í Florida fekk hann meiri enn 97.000 atkvøður. Tær flestu vóru frá demokratiskum veljarum, og tí er eingin ivi um, at hann kostaði Al Gore valsigurin. Sum kunnugt vann George W. Bush í Florida og harvið valið, tí hann fekk 537 atkvøður fleiri enn Gore.

Men hesaferð fekk Ralph Nader bara 32.000 atkvøður í Florida, og tað gjørdi hvørki til ella frá, tí munurin ímillum Bush og John Kerry var størri enn so. Sambært valmyndugleikum fekk Ralph Nader knapliga 400.000 atkvøður um alt landið, og tað svarar til eitt prosent.

Úr Irak

Ungarska stjórnin hevur gjørt av at taka teir 300 ungarsku hermennin úr Irak, sigur Ferenc Gyurcsany, forsætisráðharri.

Hann sigur, at Ungarn hevur jattað at lata hermennin verða verandi í Irak, til irakar hava valt nýtt tjóðar-ting. Tað verður ætlandi í januar, og tí roknar hann við, at hermennin verða tiknir haðani í mars. Orsokina til afturtøkuna sigur hann vera, at Ungarn hevur avmarkaðar fíggarligar møguleikar, og harafturat er ungarska fólklið ímóti, at landið hevur hermenn í Irak.

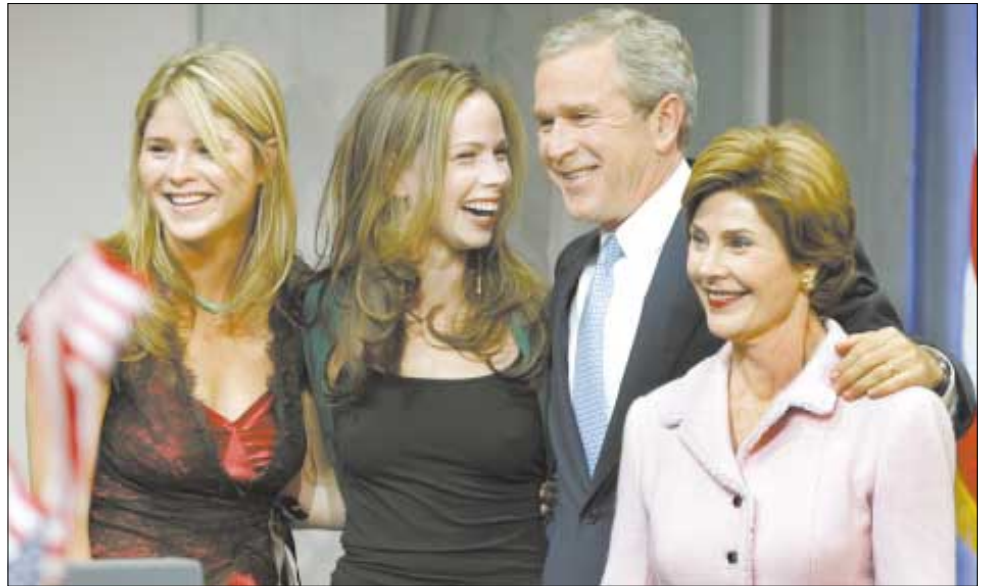
Ungarn er ikki tað einasta ES-landið sum fer at taka sínar hermenn úr Irak. Polska stjórnin hevur fyrr sagt, at hon fer at taka ein part av teimum 2.500 polsku hermonnum úr Irak næsta ár.

Stuðul til Saab

Amerikanska bilaverksmiðjan General Motors kunn- gjørdi herfyri, at hon umhugsar at steingja Saab-verksmiðjuna í Trollhættan. Orsokin er, at GM ætlar at miðsavna framleiðsluna á einari evropeiskari verksmiðju, og valið stendur ímillum Saab í Svøríki og Opel í Týsklandi.

Tað fær álvarssamar avleiðingar fyri Trollhættan-økið, verður verksmiðjan stongd, og tí hevur svenska stjórnin gjørt av at gera sítt til, at tað ikki hendir. Fyrramorgunin kunngjørdi stjórnin, at hon hevur gjørt av at jatta 2,4 milliardir svenskar krónur til at bota um vega- og jarnbreytarkervið á Trollhættan-leiðini. Ætlanin er ímillum annað at gera ein nýggjan motorveg og eina nýggja jarnbreyt ímillum Trollhættan og Gøteborg. Harafturat ætlar stjórnin at økja jattanina til gransking.

Umleið 150.000 fólkar arbeiða í svenska bilidnaðinum. Verksmiðjan hjá Saab í Trollhættan gjørdi 114.000 bilar í fjór.

Bush-familjan var í góðum hýri, tá valsigurin var staðfestur, men serfrøðingar vænta ikki, at viðurskiftini millum USA og Evropa fara at batna, nú Bush er afturvaldur

Kaldari millum USA og Evropa

Valsigurin hjá Bush fer ikki at gagna við-urskiftunum millum USA og Evropa, halda serfrøðingar. Iran kann gerast tann størsti trupulleikin

VAL Í USA

Arni Joensen
fartekst@mail.dk

Fleiri serfrøðingar vænta, at valsigurin hjá George W. Bush kemur viðurskiftunum millum Evropa og USA illa við, og teir rokna við, at ósemjurnar verða fleiri tey næstu fyra árin.

Daniel Gros, sum starvast á Centre for European Policy Studies, sigur við Reuter, at Iran kann gerast hovudstrupulleikin.

– Amerikanararnir halda, at teir hava prógv fyri, at Iran er í ferð við at útvega sær kjarnorkuvápn, og teir eru tí sinnaðir at fara til verka fyri at forða tí. Hinvegin roynir Evropa at fáa iranar at sleppa ætlanini við at bjóða teimum ymiskt afturfyri. Hetta líkist onkrum, sum vit hava sæð fyrr, sigur Daniel Gros.

James Cameron, sum starvast á ES-stovninum European Policy Centre, stúrir eisini fyri viðurskiftunum tvørtur um Atlants-

havið tey næstu árin. Hann heldur, at Bush fer at meta sín valsigur sum eina váttan um, at amerikanska fólklið tekur undir við tí uttanríkispolitikki, sum forsetin hevur rikið higartil.

– Einkin bendir á, at Bush fer at broyta sín uttanríkispolitikk, og at hann fer at virka fyri størri altjóða samstarvi. Hann fer at halda somu kós sum higartil í bardaganum ímóti yvirgangi, sigur James Cameron. Hann væntar kortini, at Bush fer at nýta eitt annað orðalag, tá tað snýr seg um Frakland og Týskland, men at tað bert fer at snúgva seg um sjálvt orðalagið.

Alment hevur ES ynskt

George W. Bush tillukku við afturvalinum, men fráfarandi formaðurin í ES-nevndini, Romano Prodi, hevur samstundis heitt á amerikanska forsetan um at visa størri virðing fyri altjóða samfelagnum.

– Evropa fer framvegis at royna at styrkja bondini tvørtur um Atlantshavið, tí júst hesi bondini eru avgerandi fyri, at vit kunnu varðveita friðin, sigur Prodi. Tað sama sigur franski uttanríkisráðharrin, Michel Barnier.

– Amerikanararnir mugu ikki halda, at teir einsamallir kunnu byggja heimin, stýra heiminum og hava eftirlit við heiminum, sigur hann.

Prógv ímóti Saddam farin fyri skeyti

Nógv próvtílfar ímóti fyrrverandi irakiska einaræðisharranum er farið fyri skeyti, sigur mannarættindafelagsskapurin Human Rights Watch

IRAK

Arni Joensen
fartekst@mail.dk

Human Rights Watch skrivar í einari drúgvari frágreiðing, at útlendsku her-

deildirnar gjørdur alt ov lítið fyri at tryggja sær týðandi skjól, sum vóru í ymsum skjalagoymslum hjá einaræðisstýrinum hjá Saddam Hussein. Harafturat verður víst á, at illir irakar gjørdur seg inn á fleiri hógvavir, uttan at teir útlendsku hermennin royndu at forða tí.

– Úrslitið er, at vit hava mist týðandi upplýsingar, sigur Sarah Leah Wilson hjá Human Rights Watch við tíðindastovuna AP. Hon væntar, at hetta kann fáa álvarssamar avleiðingar

fyri tað komandi rættarmálið ímóti Saddam Hussein og næstu medarbeiðarum hansara.

Saddam Hussein er ákærdur fyri at hava givið herinum boð um at myrða fleiri túsund shiamuslimar og kurdar, tí teir gjørdur uppreistar ímóti stýri hansara undir Flógvakrígnum í 1991. Hann er eisini ákærdur fyri at hava beint fyri fleiri politiskum mótstøðummonnum, fyri at hava nýtt eiturgass ímóti kurdunum í býnum Halabja í 1998 og

fyri at hava gjørt innrás í Kuwait í 1990. Ellivu av hansara heryvirmonnum eru eisini ákærdir.

Human Rights Watch sigur, at tað er umráðandi at tryggja tey prógv, sum eru eftir, og sum kunnu nýtast ímóti Saddam Hussein og monnum hansara.

– Øll prógv hava týðning fyri rættarmálið, og tað er umráðandi, at irakar fá eitt fullfíggað yvirlit yvir brotsverkini hjá einaræðisstýrinum, sigur Sarah Leah Wilson.